

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**О Н О В Л Е Н Н Я З М І С Т У , Ф О Р М Т А
М Е Т О Д І В Н А В Ч А Н Н Я І В И Х О В А Н Н Я
В З А К Л А Д А Х О С В І Т И**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 6 (49)

Заснований в 1996 році

Рівне – 2013

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 6 (49). — Рівне: РДГУ, 2013. — 210 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних питань викладання іноземної мови за матеріалами доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні проблеми германського та романського мовознавства», проведеної Рівненським державним гуманітарним університетом, та з проблем вищої освіти за матеріалами міжнародної науково-методичної конференції «Вища освіта в Україні: проблеми та перспективи розвитку», яка відбулась у Луцькому національному технічному університеті.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних працівників, викладачів та студентів вищих, професійно-технічних і загальноосвітніх навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Безкорвайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Руденко Володимир Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славістичного університету);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 26.04.2013 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додатки до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8 і від 30.03.2011 р. № 1 – 05/3).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 08.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2013

ЛІТЕРАТУРА

1. Библер В.С. Нравственность. Культура. Современность / В.С. Библер – М.: Знание, 1990.
2. Мамчур І.А. Особливості здатності до спілкування іноземною мовою у майбутніх вчителів: навч.-метод. посібн. / І.А. Мамчур. – Луцьк: «ВАТ Волинська обласна друкарня», 2010. – 244 с.
3. Михальчук Н.О. Навчальні дискусії: навч. пос. для студ. ВНЗ / Н.О. Михальчук. – Рівне: РДГУ, 2004. – 124 с.
4. Силенко Л. Мага Віра: Святе письмо. Велике світло волі. Співвідношення віри, науки, філософії, історії / Лев Силенко. – Львів, 2005. – 831 с.
5. Яценко Т.С. Социально-психологическое обучение в подготовке будущих учителей / Т.С. Яценко – К.: Вища школа, 1987. – 112 с.

И. А. ГОРОБЕЦ. ФОРМИРОВАНИЕ ЛИЧНОЙ КУЛЬТУРЫ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В КОНТЕКСТЕ ДИАЛОГИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ

Резюме. В статье проанализирована личностная культура преподавателя иностранного языка в профессиональной деятельности педагогов в психологической литературе; охарактеризованы основные способы диалогического мышления, обусловленное развитие Школы диалога культур в психологической науке.

Ключевые слова: личностная культура, диалогическое мышление, диалого-культурологический подход.

I. A. HOROBETS. FORMATION OF THE PERSONAL CULTURE OF THE TEACHER OF FOREIGN LANGUAGE IN THE CONTEXT OF DIALOGICAL THINKING

The summary. In this article the personal culture of the foreign language teacher in the professional activity of educators in the psychological literature were analyzed; the main factors of the dialogical thinking were characterized; the development of the School of dialogue in psychological science was proved.

Key words: personal culture, dialogical thinking, dialogical and cultural way.

Одержано редакцією 15.03.2013 р.

УДК: 378. 147: 81' 243

Л. В. ГРОНЬ

ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧОЇ РОБОТИ ДО ВІЛЬНОГО ПЕРЕКАЗУ ІНШОМОВНОГО ТЕКСТУ

Резюме. У статті розглядається проблема організації підготовчої роботи до вільного переказу студентів початкового ступеня навчання мовних факультетів ВНЗ. Рекомендовані методичні прийоми, які сприяють ефективному формуванню вмінь мовного оформлення та організації змісту тексту-переказу.

Ключові слова: усномовленнева компетенція, вільний переказ, адаптація тексту.

Постановка проблеми. В умовах посилення глобалізаційних процесів та інтеграції України у світовий освітній простір, великого значення надається спеціальній (мовній) підготовленості студентів мовних факультетів ВНЗ, найважливішим компонентом якої є формування та розвиток усномовленневої компетенції.

Одним із традиційних засобів розвитку усних комунікативних умінь студентів на початковому ступені навчання є вільний переказ, під яким розуміється передача основного змісту сприйнятого тексту “своїми словами”.

У теорії адаптації переказ розглядається як реконструкція, мисленнева перебудова оригінального тексту та його осмислення у процесі запам'ятовування. Переказуючи текст, студент здійснює активну мисленнєву діяльність, результатом якої є спрощення, адаптація сприйнятого мовленнєвого повідомлення. У процесі редукції відбувається відбір матеріалу, його аналіз, виділення основного, суттєвого, його узагальнення. Перетворення відрізняються складністю і обумовлюються трансформацією і новокомбінуванням як елементів змісту, так і засобів вираження.

Отже, репродукція з опорою на ситуацію, задану іншомовним текстом, доволі складна, і потребує проведення певної підготовчої роботи до викладу змісту сприйнятого матеріалу.

Аналіз методичних прийомів навчання різних видів переказу іноземною мовою (стислою, детальним, вибірковою, вільною) показав, що у підготовці до різних видів переказів є багато спільного. Наприклад, для будь-якого виду переказу потрібен план, при всіх видах переказу потрібні деякі скорочення і видозміни речень і уривків тексту. Але у залежності від виду та форми переказу ті чи інші прийоми роботи відіграють більшу або меншу роль.

Метою статті є визначення найбільш ефективних методичних прийомів, які доцільно використовувати на етапі підготовки до вільного переказу іноземною мовою. Ми підійшли до вирішення даного питання з точки зору розвитку у студентів базисних умінь вільного переказу, а саме: умінь смислової організації та мовного оформлення власного продукованого висловлювання. Виходячи з цього, підготовча робота до вільного переказу повинна, по-перше, полегшити виклад розвитку подій або фактів сприйнятого оповідання, по-друге, забезпечити запам'ятання необхідних для переказу елементів тексту, по-третє, полегшити перетворення тексту оригіналу, спрямоване на його скорочення і спрощення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як зазначалося, одним із традиційних методичних прийомів підготовки до переказу є складення плану [1, 2]. Процес складення плану передбачає виділення логічної структури тексту, що досягається розчленуванням тексту на закінчені смислові частини – “мікротеми” і виділення головної думки кожної частини на основі узагальнення змісту. Ці вузлові речення (“факти”,

“сміслові віхи”), розміщені в логічній послідовності, є носіями основної смислової інформації повідомлення і можуть бути використані для плану, тобто пункти плану допомагають “організувати зміст” висловлювання. При цьому розвиваються вміння вичленити і викласти кульмінаційну подію; виділити факти і події, які ведуть до кульмінаційного моменту і пояснюють його; встановити їх логічну послідовність на основі усвідомлення причинно-наслідкових і часових зв'язків та відношень між ними; вміння опустити несуттєві факти, які не порушують логіку розповіді і не сприяють розкриттю теми та основної ідеї оповідання. Але слід відмітити, що не завжди вузлові речення тексту можуть бути використані як пункти плану. У процесі його складення часто виникає необхідність формулювання пунктів плану самими студентами. Цей процес потребує високого рівня абстрактного мислення студентів. Чим більше елементів тексту потрібно узагальнити, тим складніше для студента побудувати узагальнююче речення, яке являє собою основну думку даного фрагмента тексту. Оволодіння цим прийомом сприяє розвитку такого вміння мовного оформлення переказу як вміння будувати речення-замінники (групи речень або абзаців) за умови адекватності їх смислового змісту. З іншого боку, план майже не допомагає керуванню підготовкою до переказу з точки зору його перетворення, оскільки не розвиває вміння здійснювати навчальні дії по скороченню і спрощенню мовної і мовленнєвої форм сприйнятого тексту. Однак пункти плану ніколи не будуть зайвими опорами при викладенні змісту прочитаного чи почутого, якщо сприйнятий текст великого обсягу, хоча мовне оформлення висловлювання план майже не полегшує.

Навчати переказу пропонується за допомогою ключових (опорних) слів [3]. При підготовці до відтворення сприйнятого тексту із нього “вичленяються” найважливіші моменти, які записуються у вигляді ключових слів та виразів, які слугують “смісловими віхами” при переказі. Найефективнішими з точки зору фіксації вузлових моментів, логічної побудови висловлювання і адекватної передачі змісту тексту є іменники і дієслова. Ключові слова, як і пункти плану, є вербальними опорами при вільному переказі і, здебільшого, спрямовані на планування змісту висловлювання та стимулювання мовленнєво-мислительної діяльності, а також слугують актуалізації в пам'яті і мобілізації лексичних засобів для формування висловлювання. Спостереження за процесом навчання показали, що студенти легко справляються з переказом за допомогою ключових слів, якщо обсяг тексту невеликий, намагаючись при цьому передати зміст близько до тексту. При збільшенні обсягу сприйнятого тексту навіть ключові слова мало допомагають.

Разом з тим деякі методисти [2-5] рекомендують при підготовці до переказу складати смислову схему тексту в поєднанні з мовними опорами. На нашу думку, пункти плану, доповнені ключовими словами для їх розкриття, можуть стати надмірними опорами при навчанні переказу основного змісту своїми словами, тому що переказ за допомогою ключових слів орієнтує студентів на відтворення заданих лексичних одиниць, що в окремих випадках сковує творчість по перетворенню сприйнятого тексту. Являючись опорами для послідовного викладу змісту оповідання і для довільного запам'ятовування елементів тексту, як пункти плану, так і ключові слова полегшують підготовку переказу лише даного тексту, але не сприяють розвитку вмінь організації змісту і мовного оформлення будь-якого сприйнятого повідомлення.

Розкриємо зміст іншого традиційного прийому навчання переказу сприйнятого тексту, а саме: переказ за допомогою запитань [1-5]. Вони також, як і пункти плану і ключові слова, є опорами для забезпечення логічного розгортання висловлювання студентів. Але численні запитання призводять до майже дослівного переказу тексту, що суперечить завданню, яке ставиться перед студентами при навчанні вільного переказу. Вважаємо, що основна їх роль зводиться до контролю розуміння прочитаного (чи прослуханого). Для підтвердження даного висновку ми провели спостереження за процесом навчання вільного переказу за допомогою запитань, які показали, що студенти без труднощів відповідали на поставлені “репродуктивні” запитання, оскільки інформація експліцитно містилась у тексті оригіналу; деякі змогли також самостійно побудувати запитання, дотримуючись логічної послідовності. Але переважна більшість студентів намагались запам'ятати і майже дослівно передати зміст тексту, використовуючи при цьому лексику тексту оригіналу. Незважаючи на установку викласти основний зміст сприйнятого тексту своїми словами, студенти не змогли скоротити і спростити його мовну і мовленнєву форми, в переказах мали місце пропуски інформативно-значущих елементів, порушення логічної послідовності викладу, зв'язності. Безперечно, певною мірою запитання допомагають вичленити з тексту кульмінаційну подію, допомагають встановити і запам'ятати логічну послідовність фактів та подій, які ведуть до неї, але студенти, здебільшого, переказували тільки те, що вони змогли запам'ятати в ході підготовчої роботи за допомогою запитань. Отже, запитання не стимулюють вміння перетворення і спрощення тексту на смислому та мовному рівнях, а саме: виключення надлишкової інформації, з'єднання вузлових речень тексту за допомогою різних засобів зв'язку, синонімічні заміни, спрощення складних речень, узагальнення або розширення речень.

Розглянемо ще один прийом для навчання відтворення сприйнятого матеріалу – переказ шляхом скорочення, спрощення і перефрази тексту. Характер дій по скороченню і спрощенню тексту при його відтворенні зводиться до скорочення тексту на рівні речення, групи речень, абзацу і цілого тексту, коли при викладенні змісту опускаються несуттєві для передачі фабули елементи тексту шляхом виключення надлишкової інформації. До спрощення тексту відносяться дії по розчленуванню складних речень на прості, побудові узагальнюючих речень-замінників, більших за обсягом, а також єдналих речень з метою одержання зв'язного висловлювання. Здійснення таких адаптаційних дій студента відбувається на основі складних мислительних операцій аналізу, синтезу, узагальнення, порівняння, абстрагування і т. ін., які зводяться до трьох основних процесів: перефрази, узагальнення і виключення.

При виконанні вправ на лексико-граматичний перефраз певних фрагментів сприйнятого тексту (тобто вправ на перетворення тексту) здійснюється розвиток умінь мовного оформлення висловлювання. Студенти поступово усвідомлюють сам “мовний механізм” цих вправ, відбувається оволодіння тією чи іншою мовленнєвою операцією, яка спрямована на заміну, скорочення, спрощення мовної форми сприйнятого тексту. Знання способів мовних і мовленнєвих перетворень на основі семантичної (сислової) еквівалентності полегшує переказ своїми словами. Вправи на перетворення тексту оригіналу викликають необхідність узагальнювати матеріал тексту, виділяти в ньому найсуттєвіше і відсікати несуттєве, стисло викладати зміст сприйнятого тексту своїми словами, тобто творчо.

Висновки. Отже, можна стверджувати, що прийом навчання переказу тексту шляхом його скорочення, спрощення і перефразу є ефективнішим засобом підготовки до переказу своїми словами, ніж навчання переказу за допомогою плану і ключових слів, або за допомогою запитань, оскільки він сприяє розвитку вмінь мовного оформлення висловлювання, без яких неможливе розв’язання комунікативного завдання: виклад основного змісту прочитаного (прослуханого) своїми словами. При виконанні вправ на скорочення, спрощення і перефраз розвиваються ті мисленнєві дії, які на основі певної психічної діяльності (аналізу, порівняння, узагальнення і т. ін.) перетворюються в операції, тобто відбувається оволодіння способом дії по перетворенню сприйнятого тексту-оригіналу. Потім ці операції можуть бути перенесені на нові аналогічні завдання, тобто на переказ інших текстів. Чим легше і точніше здійснюється перенос засвоєних мислительних дій, за допомогою яких відбувається скорочення мовної і мовленнєвої форм тексту, тим вище рівень сформованості вміння мовного оформлення та організації змісту висловлювання.

Для визначення порівняльної ефективності зазначених методичних прийомів навчання вільного переказу іноземною мовою було проведено експериментальне навчання на першому курсі факультету іноземної філології РДГУ. З цією метою розроблено три варіанта комплексів вправ згідно основних прийомів навчання переказу: варіант I – шляхом скорочення, спрощення і перефразу тексту, варіант II – за допомогою ключових слів і плану, варіант III – за допомогою запитань. Кількісно-якісний аналіз вільних переказів студентів здійснювався згідно з такими критеріями: адекватне відтворення змісту тексту (змістовність); зв’язність (логічність) побудови висловлювання; рівень перетворення; мовна правильність. Результати післяекспериментального зрізу переконливо довели перевагу першого варіанту (навчання вільного переказу шляхом скорочення, спрощення і перефразу тексту), який ефективніший за другий на 8% і на 10% за третій.

Таким чином, одним із шляхів оптимізації навчання вільного переказу іноземною мовою є застосування на підготовчому етапі основних прийомів перетворення мовної і мовленнєвої форм сприйнятого тексту: скорочення, спрощення і перефразу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бігич О. Б. Способи контролю розуміння прочитаного / прослуханого англomовного повідомлення молодшими школярами / О. Б. Бігич // Іноземні мови. – 2000. – № 2. – С. 42-44.
2. Анюшкина Г. К. Место пересказа среди других упражнений по развитию навыков устной речи / Г. К. Анюшкина // Научно-методическая конференция по вопросам обучения иностранным языкам в вузах: тезисы докладов. – Воронеж, 2000. – С. 8-9.
3. Методика обучения иностранным языкам в начальной и основной общеобразовательной школе: учебное пособие для студентов педагогических колледжей / под ред. В. М. Филатова. – Ростов н/Д: Феникс, 2004. – 416 с.
4. Brown G. Making Sense: The interaction of linguistic expression and contextual information // Applied Linguistics. – Cambridge: Cambridge University Press, 2004. – 108 p.
5. Hadfield J. Advanced Communication Games // A collection of games and activities for intermediate and advanced students of English. – Sevenoaks: Kent, 2008. – 128 p.

Л. В. ГРОНЬ. ОРГАНИЗАЦИЯ ПОДГОТОВИТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ К СВОБОДНОМУ ПЕРЕСКАЗУ ИНОЯЗЫЧНОГО ТЕКСТА

Резюме. В статье рассматривается проблема организации подготовительной работы к свободному пересказу студентов начального этапа обучения языковых факультетов ВУЗ. Рекомендованы методические приемы, способствующие эффективному формированию умений языкового оформления и организации содержания текста – пересказа.

Ключевые слова: устная речевая компетенция, свободный пересказ, адаптация текста.

L. V. GRON. ORGANIZING THE PREPARATORY WORK TO FREE RETELLING OF FOREIGN LANGUAGE TEXT

The summary. The work deals with the problem of organizing the preparatory work to free retelling of primary stage students of linguistic departments at higher educational institutions. The methodical techniques for effective skills formation of linguistic presentation of own monologue and organizing the contents of the retelling have been recommended.

Key words: oral speech competence, free retelling, text adaptation.

Одержано редакцією 14.03.2013 р.

З М І С Т

Розділ 1. ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У КОНТЕКСТІ ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ТА ДІАЛОГУ КУЛЬТУР.	3
ПЕРЕДМОВА.	3
<i>Антоненко Н.Є.</i> Навчання іноземної мови у світлі теорії множинного інтелекту Г. Гарднера.	4
<i>Безкоровайна О.В.</i> Інтерактивні технології навчання іноземної мови у контексті парадигми особистісно зорієнтованої освіти.	6
<i>Бігунова С.А., Зубілевич М.І.</i> Використання символічних власних імен-антропонімів при вивченні лексичних одиниць.	11
<i>Бойко Н.Г.</i> Засоби формування міжкультурної компетенції учнів на уроці іноземної мови в середній школі.	14
<i>Ветрова І.М.</i> Контекстний підхід у навчанні майбутніх учителів іноземної мови.	17
<i>Воробйова Л.М.</i> Мовленнєве спілкування як засіб навчання іноземної мови.	21
<i>Гасва Н.І.</i> Методична організація вправ для навчання читання за принципом типології.	23
<i>Горобець І.А.</i> Формування особистісної культури викладача іноземної мови в контексті діалогічного мислення.	26
<i>Гронь Л.В.</i> Організація підготовчої роботи до вільного переказу іншомовного тексту.	28
<i>Губіна А.М.</i> Проблеми розвитку креативності у студентів технічних спеціальностей засобами технології проектування.	31
<i>Джавва Н.А.</i> Робота з літературними текстами на занятті з німецької мови як іноземної.	34
<i>Дзюбишина Н.Б.</i> Стратегії навчання іноземних мов як лінгводидактична проблема.	36
<i>Забіяка І.М.</i> Особливості впровадження інтернет-технологій в організацію самостійної роботи при вивченні іноземної мови.	40
<i>Касаткіна О.В.</i> Особливості формування мовної особистості у контексті діалогу культур.	43
<i>Кочубей О.С.</i> Шляхи формування усної перекладацької компетентності студентів-філологів.	45
<i>Лавриненко О.Л.</i> Гендерні особливості мовних якостей студентів у процесі викладання іноземної мови.	49
<i>Лобанова С.І.</i> Взаємозв'язок між особливостями навчально-виховної системи та природним і соціальним середовищем у римському суспільстві родового періоду.	52
<i>Мазурок О.М.</i> Мотиваційно-сміслова готовність майбутнього вчителя іноземної мови до виконання професійної діяльності.	55
<i>Мартинюк А.П.</i> Психолого-педагогічна проблема формування комунікативних навичок у студентів технічних спеціальностей засобами методу проекту на заняттях з іноземної мови.	57
<i>Мезін В.Г.</i> Назви вправ у навчанні англійської мови.	60
<i>Михальчук Н.О., Івашкевич Е.З.</i> Комунікативно зорієнтоване навчання підлітків іноземної мови: теоретико-методологічний дискурс.	63
<i>Моїсєєва О.С.</i> Формування професійної культури майбутнього вчителя іноземної мови.	68
<i>Михальчук Ю.О.</i> Використання терапевтичної метафори (притчі) у професійній підготовці менеджера.	70
<i>Мороз Л.В., Трофімчук В.М.</i> Комунікативна методика навчання іноземної мови студентів професійно-природничого спрямування.	74
<i>Набочук О.Ю.</i> Становлення екологічної культури майбутнього педагога в сучасних умовах функціонування вищої освіти.	77
<i>Павловська Л.О.</i> Застосування методу логіко-семіотичних опозицій у прагмасемантичному вивченні вербальних формул побажань різноструктурних мов.	81
<i>Палій В.П.</i> Особливості взаємодії лексики та граматики в навчанні французької мови.	84
<i>Перішко І.В.</i> Роль іноземної мови у процесі професійної підготовки менеджерів з туризму.	86
<i>Середюк Л.А.</i> Моделювання мовленнєвих ситуацій на уроках іноземної мови як фактор інтенсифікації навчання.	88
<i>Станіславчук Н.І.</i> Відбір англомовного країнознавчого текстового матеріалу для формування усномовленневої компетенції старшокласників.	91
<i>Столярчук О.В.</i> Ділова гра на уроках німецької мови як засіб професійного самовираження старшокласників у загальноосвітніх навчальних закладах у контексті особистісно зорієнтованого підходу.	93
<i>Третьякова К.В.</i> Формування самоосвітньої компетенції в процесі вивчення латинської мови.	96
<i>Фрідріх А.В.</i> Формування крос-культурної компетентності студентів-філологів у контексті діалогу культур.	98
<i>Шовковий В.М.</i> Система навчання класичних мов у контексті загальної теорії систем.	101
<i>Шульжук Н.В.</i> Пріоритетні підходи до вивчення мовних одиниць в аспекті сучасних наукових лінгвістичних парадигм.	104
<i>Юрків А.Я.</i> Педагогічні засади здійснення категорії оцінки та способів її вираження у сучасній французькій мові.	108

<i>Яцюрик А.О.</i> Теоретико-методичні засади вивчення особистісних корелятивів креативності людини.	110
Розділ 2. ВИЩА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.	113
ПЕРЕДМОВА.	113
<i>Білоус Т.Л.</i> Залежність рівня підготовленості майбутніх працівників органів внутрішніх справ до професійної діяльності від їх емоційного стану.	113
<i>Варецька О.В.</i> Розвиток соціальної компетентності вчителя початкових класів в умовах соціокультурного середовища сільської школи.	118
<i>Горобець Т.В., Шкоба В.А.</i> Модель організаційно-методичного забезпечення практики студентів педагогічного коледжу відділення «Музичне мистецтво» в дошкільних навчальних закладах.	123
<i>Гулай О.І.</i> Акмеологічні та синергетичні засади неперервного навчання майбутніх будівельників.	126
<i>Димар Н.М., Поліник С.І., Романенко О.В.</i> Значення біоетики у формуванні природничо-наукової компетенції при вивченні біології.	131
<i>Долуда А.В.</i> Формування цілей навчання проектуванню харчових підприємств майбутніх інженерів-технологів.	134
<i>Єршова Л.М.</i> Формування системи виховних ідеалів міщанського стану підросійської України.	136
<i>Зарицька А.А.</i> Сутність та структура готовності до професійної самореалізації майбутнього вчителя музики.	141
<i>Гльмінська О.О.</i> Структурування змісту навчання майбутніх інженерів-технологів з технології хлібобулочних виробів.	144
<i>Кирмач Г.А.</i> Цінність іншої людини: аналіз поняття.	147
<i>Козіброцький С.П., Файдевич В.В.</i> Технологія конструювання навчального процесу фізичної культури.	152
<i>Козяр М.М., Сасюк З.К.</i> Опорні кресленики як ефективний інноваційний засіб вивчення правил нанесення розмірів.	154
<i>Колосова Л.М.</i> Організаційно-педагогічні умови підвищення ефективності управління професійним розвитком методистів районних (міських) науково-методичних установ.	158
<i>Кравчук М.Г., Головченко О.В., Жгут О.А., Романенко О.В.</i> Реалізація принципу наступності в процесі засвоєння базових біологічних знань студентами-медиками.	161
<i>Лепкий М.І., Подоляк В.М., Саварин П.В.</i> Оцінка готовності студентів-магістрів вищого технічного навчального закладу до педагогічної діяльності.	165
<i>Олексів Н.А.</i> Теоретичні засади організації самостійної роботи студентів вищих технічних навчальних закладів.	167
<i>Павленко О.М.</i> Проблема джазової імпровізації у змісті інструментально-виконавської підготовки майбутнього вчителя музики.	171
<i>Падалко А.М., Падалко Н.Й.</i> Педагогічні аспекти міжпредметної взаємодії в процесі багаторівневої підготовки майбутніх інженерів-електриків.	173
<i>Полухтович Т.Г.</i> Участь вищої освіти України в Болонських перетвореннях.	177
<i>Поніманська Т.І.</i> Динаміка формування готовності студентів до гуманістичного виховання дітей старшого дошкільного віку.	179
<i>Потапюк Л.М., Потапюк І.П.</i> Докторські програми як складова модернізації системи вищої освіти в Україні.	186
<i>Романовська Т.І., Левчук Н.І.</i> Організація освіти у вищій школі.	189
<i>Руда О.Ю.</i> Деякі аспекти інтеграції знань студентів у процесі вивчення біологічних дисциплін у медичних вищах.	191
<i>Триндюк В.А.</i> Академічна мобільність студентської молоді Волині: проблеми та перспективи розвитку.	193
<i>Щербініна О.М.</i> Методологічні засади інструментально-виконавської підготовки музиканта-педагога в системі мистецької освіти.	196
<i>Янцур М.С.</i> Профорієнтаційна підготовка майбутніх педагогів у системі вищої освіти.	199
<i>Відомості про авторів.</i>	206